

Zašto je osnovan sindikat u

SDP-u?

Izvor: aljazeera.net, 14.01.2017.

Autor: Tomislav Šoštarić. -

SDP je prva stranka u Hrvatskoj koja ima sindikat. Neki smatraju zabrinjavajućim takvo organiziranje u socijaldemokratskoj stranci.

Socijaldemokratska partija prva je stranka u Hrvatskoj u kojoj je osnovan sindikat. Kako su pisali mediji, novo stranačko vodstvo predvođeno predsjednikom SDP-a Davorom Bernardićem, suočeno s financijskim problemima, najavilo je sistematizaciju, smanjivanje plaća pa možda i otpuštanje dijela zaposlenika.

Skupina djelatnika na te je najave odgovorila osnivanjem sindikalne podružnice koja će djelovati unutar Novog sindikata - od nešto više od 50 djelatnika, učlanilo se njih šest, dovoljno za osnivanje podružnice.

Među njima su i članovi stranke s istaknutim funkcijama - primjerice, mediji su prenijeli da je predsjednica podružnice tajnica za međunarodne odnose i jedna od kandidatkinja na nedavnim izborima za novog šefa SDP-a Karolina Leaković.

Sindikavno organiziranje s više dimenzija

Vijest je odjeknula u javnosti jer se radi o prvom takvom organiziranju unutar političke stranke u Hrvatskoj, pogotovo jer se radi o najvećoj oporbenoj stranci.

Ali i zato što je do toga došlo ubrzo nakon unutarstranačkih izbora i formiranja novog stranačkog vodstva pa dio medija i analitičara spekulira o istovremenoj 'političkoj' sistematizaciji.

Politički analitičar Žarko Puhovski kaže sindikalno organiziranje u velikim strankama u demokratskom svijetu nije ništa neobično, ali da nije ni pravilo.

„Riječ je svakako o pozitivnome koraku ukoliko se radi doista o sindikalnome kontekstu. Ako se pak preko sindikata politički manipulira, ništa se novo - i dobro - ne događa“, kaže Puhovski.

U konkretnom slučaju su, kaže, zaposlenici iskoristili svoja zakonska prava i to samo po sebi ne smije biti sporno. No, unutar ove političke stranke ova situacija, kaže, ima i drugu dimenziju.

„Koja upućuje, kako mi se čini, barem na dvoje - na upozorenje o tomu da SDP posljednjih godina, ponajprije dok je bio na vlasti, nije slijedio tradiciju evropske socijaldemokracije u tijesnoj suradnji sa sindikatima, dapače s njima gotovo i nije surađivao, i drugo, da je dio članstva ovo pronašao kao način da izrazi nezadovoljstvo rezultatima nedavnih unutarstranačkih izbora“, kaže Puhovski.

Bernardićeva snaga ili navada poslušnosti

Prema njegovim riječima, problem je što je nejasno kakva je strategija Davora Bernardića i ima li uopće strategiju djelovanja, a razlika spram vladajućih se gubi i to, kaže Puhovski, mnogima u stranci nije prihvatljivo.

Iako su sindikati u Hrvatskoj, kaže Puhovski, slabi i pitanje je kolika su zaštita ukoliko SDP-ovo vodstvo odluči, primjerice, otpustiti dio djelatnika, ističe da SDP nije bilo kakav poslodavac te imidž stranke ne bi mogao tek tako podnijeti javnu sliku u kojoj bi ona ispala bezdušni poslodavac. Iako je broj članova sindikata vrlo mali, što je također simptomatično.

„Moguće je da to znači Bernardićevu snagu, vjerojatnije je pak da to upućuje na autoritarnost mnogih zaposlenika, dakle navadu poslušnosti (svakome) stranačkom autoritetu“.

U medijima je nedavno objavljena oštra prepiska preko Facebooka glasnogovornice stranke i više SDP-ovaca od

kojih su je neki zbog njezinog učlanjenja u sindikat posebno prozvali spominjući visinu njezine plaće, predbacujući iskazivanje netrpeljivosti protiv vodstva stranke i sl.

Puhovski kaže da, kao i sve što se zbiva u javnosti u ovome trenutku stranci samo šteti. A ta konkretna prepiska, kaže, tek je indicija ozbiljnog nereda unutar SDP-a.

Zaštita prava ili dobro plaćenih pozicija?

Da javna sučeljavanja štete stranci, slaže se i analitičar Darijo Čerepinko, koji s tim u vezi postavlja pitanje kako SDP, ako ne štiti prava svojih radnika, može štiti prava radnika u Hrvatskoj u cjelini.

„A ako ih štiti i ovo je samo pokušaj pojedinih SDP-ovaca da sitnim trikovima i manipulacijama zaštite prije svega svoje osobne, prilično dobro plaćene pozicije, onda je pitanje po kojim to kriterijima i kakvi ljudi ulaze u SDP i sudjeluju u definiranju i izradi njegovih politika. I dodatno, spremni su u čuvanju svojih pozicija u pitanje dovesti ugled – koliko ga još ima – i poziciju cijele stranke“, komentira Čerepinko.

No, kao i kod svakog drugog sindikalnog udruživanja, cilj samoorganiziranja radnika u SDP-u je, kaže, zaštita svojih prava u odnosu na poslodavca odnosno organizaciju.

„U tom smislu jasno je da radnici u SDP-u pokušavaju učvrstiti svoje pozicije u odnosu na novog predsjednika SDP-a gospodina Bernardića. Osnivanje sindikata i radničko udruživanje u svrhu zaštite svojih prava niti najmanje nije sporno, dapače, trebalo bi ga biti čim više, ali je simptomatično da se događa u stranci kojoj je zaštita radničkih prava bila jedan od stupova programa. U mandatu gospodina [Zorana] Milanovića na čelu SDP-a od tog temeljnog stupa programa su odustali kad su u pitanju bile politike na nacionalnoj razini, a to odustajanje sad dolazi na naplatu i unutar same stranke“.

Čerepinko navodi kako mu se čini da ljudi koji su u stranci došli do određenih pozicija za vrijeme dok ju je vodio Milanović, sada pokušavaju te pozicije pod svaku cijenu

zadržati - pa i sindikalnim organiziranjem.

Načelo 'rotirajućih vrata'

„To naravno nije sporno, ali može izgledati licemjerno da s jedne strane podržavate primjerice tzv. revolving door model (načelo 'kružnih' ili 'rotirajućih vrata'), a s druge strane niste spremni na njega pristati kad na vas dođe red“.

Upravo termin 'rotirajućih vrata' u hrvatski javni prostor je, kaže Čerepinko, uveo Milanović, a svaki predsjednik SDP-a do sada, kao i predsjednici i predsjednice većine drugih političkih stranaka, imali su slobodu izabrati najbliže suradnike s kojima žele provoditi svoje politike i vizije, pa to čini i novi šef stranke.

„Čini mi se da gospodin Bernardić pokušava ustrojiti stranačku središnjicu u skladu sa svojim idejama o tome kako i kamo voditi stranku, uključujući i dovođenje sebi odanih ljudi. U takvom sustavu uvijek će biti onih koji otpadaju, odnosno ispadaju, i njihovo je pravo buniti se. Loši financijski podaci u ovom slučaju su samo još jedan ekstra argument u korist promjena“.

Komentirajući mali broj članova sindikalne podružnice, Čerepinko ističe da to ne znači da se, u slučaju promjena o kojima se govorilo, neće odazvati i drugi.

Zaštita prava radnika ključna točka programa stranke

No, ističe kako njemu osobno nije poznato da su se zaposlenici neke političke stranke sindikalno organizirali kako bi štitili svoja prava u odnosu na stranku - iako sindikati i njihovi predstavnici sudjeluju u radu i odlučivanju mnogih, prije svega lijevih stranaka i u Europi i u svijetu. Takav slučaj u SDP-u ne smatra bezazlenim.

„Zabrinjavajuće je, u svakom slučaju, da radnici smatraju da se moraju organizirati kako bi mogli zaštititi svoja prava u stranci kojoj je ta zaštita, kako što sam već spomenuo, ključna točka političkog programa“, zaključuje Čerepinko.

Iveković: Radnici kao i svi drugi

Predsjednik Novog sindikata Marijo Iveković kaže da je glavna motivacija djelatnika SDP-a koji su osnovali sindikalnu podružnicu ta što se radnici koji imaju ugovor o radu žele koristiti svojim pravima iz Zakona o radu u vezi s učešćem prilikom odlučivanja o materijalnim pravima radnika s obzirom na to da je najavljeno kako će se odlučivati o promjeni sistematizacije i visini plaće. Smatra da to može biti samo pozitivno, pogotovo zato što se radi o socijaldemokratskoj stranci, s kojom i očekuju normalan socijalni dijalog i odnose. U perspektivi se nada i pregovorima o kolektivnom ugovoru, a pažnja koja je tome u javnosti i medijima posvećena iznenađuje ga.

„Jer kada se nekoliko ljudi učlani u bilo kojoj tvrtki, a čak i kad se naprave velike stvari - ili potpiše kolektivni ugovor ili da dobije toliko ljudi otkaz - nitko ne pita. To meni govori o nezrelosti našeg društva jer su radnici u SDP-u radnici kao i svaki drugi radnik u Hrvatskoj, svi imaju sva prava ista i samo ih žele koristiti. A zašto je to nekome čudno to je potpuno nejasno.“

Finansijska stabilnost ili propast

Komunikacijski stručnjak i analitičar Krešimir Macan smatra da su razlozi osnivanja sindikata prije svega egzistencijalni. SDP se, navodi, mora financijski konsolidirati te je očito da novi šef prekida s tradicijom života na dug, specifičnog za sve stranke u Hrvatskoj. Ako se odlučio na taj iskorak, onda to, kaže, vjerojatno znači novu sistematizaciju radnih mjesta, nove ugovore i plaće te, moguće, dio onih koji će u mirovinu ili biti proglašeni tehnološkim viškom.

„Kad preuzmete stranku nakon prethodnika koji je tu bio godinama, imate pravo i trebate vući neke svoje poteze, pa se to odražava i na ovaj bitni segment funkcioniranja stranke. O njemu se često ne govori u javnosti, ali je jako bitan za normalno funkcioniranje stranke. Ako se stranka ne vodi financijski profitabilno poput uspješnih poduzeća,

osuđena je na propast.“